

Την άνοιξη οι Λακεδαιμόνιοι και οι σύμμαχοί τους, έκαναν εισβολή στην Αττική. Αρχηγός τους ήταν ο **Άγις του Αρχιδάμου**, βασιλιάς των Λακεδαιμονίων.

Αφού ρήμαξαν τη χώρα από τη μεριά της πεδιάδας, άρχισαν να οχυρώνουν τη Δεκέλεια, μοιράζοντας την εργασία στις διάφορες μονάδες. Η Δεκέλεια απέχει από την Αθήνα περίπου 120 στάδια. Τόσο απέχει, και ίσως κάτι περισσότερο, από τη Βοιωτία. Έχτιζαν το τείχος σε σημείο που δέσποζε σ' όλη τη πεδιάδα και ήταν σε μέρος κατάλληλο για να γίνονται καταστροφές στα ευφορώτερα μέρη. Το οχύρωμα φαινόταν κι από την Αθήνα. Ενώ οι Πελοποννήσιοι και οι σύμμαχοί τους που ήσαν στην Αττική τείχιζαν τη Δεκέλεια, οι άλλοι, από την Πελοπόννησο, περίπου την ίδια εποχή, έστελναν με φορτηγά οπλίτες στη Σικελία. Οι Λακεδαιμόνιοι είχαν διαλέξει τους καλύτερους από τους είλωτες και τους νεοδαμώδεις (εξακόσιους όλους μαζί) με αρχηγό τον Σπαρτιάτη **Έκκριτο**. Οι Βοιωτοί τριακόσιους οπλίτες με αρχηγούς τους Θηβαίους

Ξένωνα, Νίκωνα

και τον Θεσπιέα

Ηγήσανδρο

. Αυτοί έφυγαν από τους πρώτους από το Ταίναρο και ανοίχτηκαν στο πέλαγος. Λίγο αργότερα οι Κορίνθιοι έστειλαν πεντακόσιους οπλίτες, μερικούς από την ίδια την Κόρινθο και άλλους, μισθοφόρους, από την Αρκαδία. Αρχηγός τους ήταν ο Κορίνθιος

Αλέξαρχος

. Μαζί με τους Κορίνθιους έστειλαν και οι Σικυώνιοι διακόσιους οπλίτες με αρχηγό τον

Σαργέα

από τη Σικυώνα. Τα 25 κορινθιακά πολεμικά που είχαν ετοιμαστεί το χειμώνα, επιτηρούσαν τα 20 αθηναϊκά καράβια που ήσαν στη Ναύπακτο, έως ότου φύγουν από την Πελοπόννησο τα φορτηγά με τους οπλίτες. Για το σκοπό αυτόν άλλωστε είχαν ετοιμαστεί, ώστε η προσοχή των Αθηναίων να στρέφεται περισσότερο προς τα πολεμικά και όχι στα φορτηγά.

Στο μεταξύ και ενώ οχυρωνόταν η Δεκέλεια οι Αθηναίοι έστειλαν γύρω από την Πελοπόννησο τριάντα καράβια με αρχηγό τον **Χαρικλή του Απολλοδώρου**, στον οποίον έδωσαν οδηγίες να πάει στο Άργος και να ζητήσει, κατά τους όρους της συμμαχίας, να επιβιβαστούν Αργείοι οπλίτες στο στόλο του. Όπως είχαν αποφασίσει έστειλαν στη Σικελία τον

Δημοσθένη

με 60 αθηναϊκά καράβια και 5 από τη Χίο. Είχε επίσης 1.200 Αθηναίους οπλίτες από τους στρατολογικούς καταλόγους και όσους νησιώτες μπορούσαν να είναι χρήσιμοι, τους οποίους είχαν πάρει από οπουδήποτε και όσο το δυνατό περισσότερους. Είχε, τέλος, από τους άλλους συμμάχους και υποτελείς, ό,τι μπορούσε να είναι χρήσιμο για τον πόλεμο. Του έδωσαν οδηγίες να ενωθεί πρώτα με τον Χαρικλή και να περιπλεύσει τη Λακωνική. Ο Δημοσθένης πήγε στην Αίγινα όπου περίμενε όσους είχαν αργοπορήσει. Περίμενε και για να επιβιβάσει ο Χαρικλής τους Αργείους.

Δη

Ο Δημοσθένης αφού συγκέντρωσε τον στρατό που έπρεπε να έχει μαζί του για να πάει να βοηθήσει στη Σικελία, έφυγε από την Αίγινα και, παραπλεόντας την Πελοπόννησο, ενώθηκε με τον Χαρικλή και τα τριάντα αθηναϊκά καράβια. Αφού παρέλαβαν στα καράβια τους τους Αργείους οπλίτες, πήγαν στη Λακωνική. Πρώτα πήγαν και κατάστρεψαν ένα μέρος της Επιδαύρου Λιμηράς κ' έπειτα άραξαν στη Λακωνική, αντίκρυ από τα Κύθηρα, εκεί όπου βρίσκεται το ιερό του Απόλλωνος, και ρήμαξαν μια περιοχή της. Οχύρωσαν και μια τοποθεσία που είχε σχήμα ισθμού, ώστε να μπορούν ν' αυτομολούν εκεί οι είλωτες των Λακεδαιμονίων και να έχουν μια βάση για ληστρικές επιδρομές, όπως στην Πύλο. Μόλις τέλειωσε η επιχείρηση, ο Δημοσθένης, παραπλέοντας τις ακτές, έφυγε στην Κέρκυρα για να παραλάβει εκεί τις συμμαχικές μονάδες και να περάσει όσο το δυνατό πιο γρήγορα στη Σικελία. Ο Χαρικλής έμεινε έως ότου τελειώσει η οχύρωση της τοποθεσίας, άφησε φρουρά κ' έφυγε πίσω στην Αθήνα με τα τριάντα καράβια. Συγχρόνως έφυγαν και οι Αργείοι.

Το καλοκαίρι είχαν φτάσει στην Αθήνα και Θράκες μαχαιροφόροι της Διακής φυλής, 1300 πελταστές που έπρεπε να φύγουν μαζί με τον Δημοσθένη στη Σικελία. Αλλά επειδή έφτασαν αργά, οι Αθηναίοι είχαν σκοπό να τους στείλουν πίσω στη Θράκη. Θεωρούσαν πολυτέλεια να τους συντηρούν ενώ οι Πελοποννήσιοι τους έκαναν πόλεμο από τη Δεκέλεια. Έπαιρναν μισθό μια δραχμή την ημέρα. Από τότε που η Δεκέλεια είχε οχυρωθεί το καλοκαίρι εκείνο απ' όλο το στρατό μαζί και μετά έμεναν διαδοχικά φρουρές από τις διάφορες πολιτείες, τούτο αποτελούσε μόνιμη απειλή εναντίον της χώρας και προκαλούσε μεγάλες ζημιές στους Αθηναίους. Έχαναν ανθρώπους και αγαθά κ' έτσι αυτό ήταν από τα χειρότερα χτυπήματα εναντίον της Αθήνας. Οι Αθηναίοι πάθαιναν πολλά. Είχαν στερηθεί ολόκληρη τη χώρα τους και αυτομόλησαν περισσότεροι από 20.000 δούλοι, μεταξύ τους και πολλοί τεχνίτες. Έχασαν όλα τους τα πρόβατα και τα υποζύγια. Επειδή το ιππικό των Αθηναίων έκανε κάθε μέρα εξόδους προς τη Δεκέλεια και επιτηρούσε τη χώρα, τα άλογα ή κουτσαίνονταν τρέχοντας συνεχώς σε σκληρό έδαφος ή σκοτώνονταν.

Η μεταφορά του ανεφοδιασμού από την Εύβοια, που πρωτύτερα γινόταν γρήγορα από στεριά, από τον Ωρωπό, και περνούσε από τη Δεκέλεια, τώρα γινόταν από θάλασσα, και ήταν πολύ δαπανηρή. Και τώρα η πολιτεία ήταν αναγκασμένη να φέρνει απ' έξω όλα όσα είχε ανάγκη και είχε γίνει περισσότερο φρουρίο παρά πόλη. Την ημέρα οι Αθηναίοι φύλαγαν κατά σειρά τις επάλξεις και τη νύχτα φρουρούσαν όλοι (εκτός από τους ιππείς), μερικοί στις αποθήκες όπλων κι άλλοι στα τείχη και τούτο χειμώνα και καλοκαίρι και υπέφεραν πολύ. Εκείνο που τους πίεζε περισσότερο ήταν ότι είχαν, τώρα, δύο πολέμους και το πείσμα που τους έπιασε να νικήσουν θα ήταν δύσκολο να το φανταστεί κανείς αν τ' άκουγε πρωτύτερα. Δηλαδή ενώ ήσαν πολιορκημένοι από τους Πελοποννήσιους, αντί να εκκενώσουν τη Σικελία, πολιορκούσαν κ' εκείνοι με τον ίδιο τρόπο τις Συρακούσες, πολιτεία που ήταν μεγάλη όσο η Αθήνα. Προκαλούσαν την έκπληξη των Ελλήνων με την ανεξάντλητη δύναμη και τόλμη τους ενώ, όταν άρχιζε ο πόλεμος, πολλοί έλεγαν ότι θα κρατήσουν ένα χρόνο, άλλοι δύο και κανείς δεν πίστευε ότι θα κρατούσαν περισσότερο από τρία χρόνια, αν οι Πελοποννήσιοι έκαναν εισβολή στην Αθήνα. Από τις ζημιές που πάθαιναν εξαιτίας της Δεκέλειας, όσο και από τα άλλα μεγάλα βάρη που έπρεπε ν' αντιμετωπίσουν, τα οικονομικά

τους δυσκολεύτηκαν πολύ. Την εποχή εκείνη, αντί του φόρου επέβαλαν στους υπηκόους τους να πληρώνουν το εικοστό της αξίας των θαλασσίων μεταφορών ελπίζοντας ότι έτσι θα εισέπρατταν περισσότερα χρήματα.

Εξαιτίας της ανέχειας, λοιπόν, δεν ήθελαν να υποβληθούν σε έξοδα, για τους Θράκες που δεν είχαν προλάβει τον Δημοσθένη, και τους έστειλαν αμέσως πίσω. Έδωσαν διαταγή στον **Διειτρέφη**

να τους οδηγήσει και τους παράγγειλαν να τους χρησιμοποιήσει καθώς θα παράπλεαν (θα ταξίδευαν από τον Εύριπο) για να βλάψουν, όσο μπορούσαν, τους εχθρούς. Ο Διειτρέφης τους αποβίβασε στην Τανάγρα κ' έκανε, βιαστικά, αρπαγές. Μετά έφυγε, νύχτα, από την Χαλκίδα της Εύβοιας, πέρασε τον Εύριπο, τους αποβίβασε στη Βοιωτία και τους οδήγησε στη Μυκαλησσό. Κατασκήνωσε νύχτα, χωρίς να τον καταλάβουν, στο Έρμαιο, που απέχει από τη Μυκαλησσό έως έξη στάδια. Με τη μέρα βάδισε εναντίον της πολιτείας, που δεν ήταν μεγάλη, και την κυρίεψε. Έπεσε άξαφνα πάνω στον πληθυσμό που δεν είχε βάλει φρουρές και δεν περίμενε να έρθει να τον χτυπήσει εχθρός σε τόση απόσταση από τη θάλασσα. Το τείχος τους ήταν αδύνατο (και μάλιστα κατεστραμμένο σε μερικά σημεία) και αρκετά χαμηλό. Οι πύλες, άλλωστε, ήσαν ανοιχτές επειδή υπήρχε ασφάλεια. Οι Θράκες όρμησαν μέσα στη Μυκαλησσό, λεηλάτησαν τα σπίτια και τους ναούς και σκότωναν τους κατοίκους χωρίς να εξαιρούν τους γέρους ή τα παιδιά. Σκότωναν όσους έβρισκαν στο δρόμο τους, και παιδιά και γυναίκες και υποζύγια και ό,τι άλλο ζωντανό τύχαινε. Έπεσαν απάνω σε ένα σχολείο, το μεγαλύτερο της πολιτείας, όπου μόλις είχαν μπει τα παιδιά, και τα κατάσφαξαν όλα. Η συμφορά που έπεσε σ' ολόκληρη την πολιτεία ήταν η μεγαλύτερη απ' όλες, η πιο απροσδόκητη και η πιο τρομερή.

Όταν το πληροφορήθηκαν οι Θηβαίοι έτρεξαν να βοηθήσουν, Αιφνιδίασαν τους Θράκες που είχαν αποσυρθεί, αλλά ήσαν ακόμα σε μικρή απόσταση, τους πήραν τα λάφυρα, τους τρόμαξαν και τους καταδίωξαν έως τον Εύριπο, όπου ήσαν αραγμένα τα καράβια τους. Σκότωναν τους περισσότερους καθώς προσπαθούσαν να φτάσουν τα καράβια και τούτο επειδή δεν ήξεραν κολύμπι και τα πλήρώματα των καραβιών, βλέποντας τι γινόταν στη στεριά, είχαν αράξει τα καράβια αρκετά μακριά εκτός από βολή τόξου. Στην υποχώρησή τους, όμως, και μπροστά στις επιθέσεις του ιππικού των Θηβαίων, οι Θράκες είχαν κρατήσει καλά με τον δικό τους τρόπο. Έκαναν εξορμήσεις και μετά υποχωρούσαν κ' έτσι φυλάγονταν, και λίγοι απ' αυτούς σκοτώθηκαν εκεί. Μερικοί έμειναν πίσω μέσα στην πολιτεία και, απορροφημένοι από την αρπαγή, σκοτώθηκαν. Από 1.300 Θράκες σκοτώθηκαν 250. Από τους Θηβαίους και τους άλλους που είχαν βοηθήσει σκότωσαν περίπου είκοσι οπλίτες και ιππείς, μεταξύ τους και τον Βοιωτάρχη **Σκιρφώ νδα**. Από τον πληθυσμό των Μυκαλησσιών εξοντώθηκε ένα μέρος.

Μετά την κατασκευή του τείχους, στη Λακωνική, ο Δημοσθένης έφυγε για την Κέρκυρα. Στη Φεία της Ηλείας βρήκε αραγμένο ένα φορτηγό με το οποίο θα περνούσαν στη Σικελία οι

Κορίνθιοι οπλίτες. Το βύθισε, αλλά οι στρατιώτες γλύτωσαν, βρήκαν αργότερα άλλο φορτηγό και ξεκίνησαν. Μετά απ' αυτό ο Δημοσθένης έφτασε στη Ζάκυνθο και τη Κεφαλληνία, παρέλαβε οπλίτες και ζήτησε άλλους από τους Μεσσήνιους της Ναυπάκτου. Μετά πέρασε στην αντικρινή ηπειρωτική ακτή, στην Αλύζια και το Ανακτόριο, που είχαν οι Αθηναίοι. Ενώ ήταν εκεί, τον συνάντησε ο **Ευρυμέδων** που γύριζε από τη Σικελία όπου είχε σταλεί τον χειμώνα για να πάει χρήματα στο στρατό. Μαζί με άλλα του είπε ότι, ενώ ταξίδευε, είχε μάθει πως οι Συρακούσιοι είχαν κυριέψει το Πλημμύριο. Έφτασε και ο **Κόνων**

, διοικητής της Ναυπάκτου, και τους είπε ότι τα 25 κορινθιακά καράβια που ήσαν αραγμένα απέναντί του, δεν χαλάρωναν τη φρούρηση τους, αλλά μάλλον ετομάζονταν να πολεμήσουν. Τους ζήτησε να του στείλουν καράβια, γιατί τα 18 δικά του δεν μπορούσαν να αναμετρηθούν με τα 25 του αντίπαλου. Ο Δημοσθένης και ο Ευρυμέδων του έδωσαν δέκα καράβια, τα γρηγορώτερα απ' όσα είχαν μαζί τους, για να προστεθούν σ' εκείνα που ήσαν στη Ναύπακτο. Οι ίδιοι φρόντιζαν να συγκεντρώσουν το στρατό τους. Ο Ευρυμέδων πήγε στη Κέρκυρα και ζήτησε ν' αρματωθούν 15 καράβια και να παρουσιαστούν οπλίτες (ήταν, τώρα, με το γυρισμό του από τη Σικελία, συστρατηγός του Δημοσθένη, όπως τον είχαν ορίσει οι Αθηναίοι) και ο Δημοσθένης συγκέντρωσε από την Ακαρνανία και τη γύρω περιοχή σφενδονιστές και ακοντιστές.